

## **Verslaglegging workshop VSNU Conferentie 14-12-2017**

*Titel Workshop:* Nieuwe routes naar het leraarschap

*Workshopgevers:*

Martijn Meeter: professor in Education Science, Vrije Universiteit

Jan van Tartwijk: hoogleraar Universiteit Utrecht

*Presentatie en/ of discussie: beide*

*Presentatie aanwezig: ja*

*Aantal deelnemers: +/- 40?*

*Welke vragen/ stellingen zijn besproken:*

Inleiding door Jan van Tartwijk over de geschiedenis van de lerarenopleidingen aan de Nederlandse universiteiten. Vanaf 1990: eenjarige lerarenopleidingen; 2002 invoering BaMa; 2004 invoering zij-instroom; 2009 invoering Educatieve minor (module, 30 ec); 2010 invoering tweejarige Educatieve master... (zie overzicht op presentatie).

### **Opdracht 'maak uw curriculum'**

Martijn Meeter legt de opdracht *maak uw curriculum* uit. De opdracht bestaat uit de volgende 'ingrediënten', waarmee een passend 'traject' moet worden gemaakt:

- Doelgroep: drie studenten Kim, Bert en Nasli.
- Eisen: eerstegraads (60 ec) en tweedegraads (30 ec).
- Bouwstenen: Praktijk, vakinhoud en theorie.

De aanwezigen worden verdeeld in vijf groepen. Deze groepen maken in 20 tot 30 minuten voor Kim, Bert en Nasli het programma zoals dat volgens hen past binnen een goede universitaire lerarenopleiding.

Citaten, vragen en onderwerpen uit één van de groepen (tijdens de voorbereiding van de opdracht):

- Het verschil tussen een gewone opleidingsschool en een academische opleidingsschool.
- Telt de praktijk niet mee voor een X-aantal ec? (Bouwstenen op de sheet)
- De groep wil drie routes bedenken voor de studenten, waarbij zoveel mogelijk maatwerk kan worden geboden.
- Maakt het uit of een student al 'masterervaring' heeft opgedaan?
- Sommige studenten hebben al bepaalde vaardigheden en kennis, (hoe) hou je daar rekening mee?
- Assessment (op maat), 'gepersonaliseerde assessments'? Lastig punt: je moet het hele programma volgen nu, ook als je al 10 jaar voor de klas staat.
- We denken in onderwijslijnen, je zou ook kunnen denken in 'domeinen' en dan (meer) werken met modules: meer inhoudelijk. Niet opknippen, maar wel minder basaal. 'Dit vraagt om het loslaten van de vaste lijnen' meer focus op flexibiliteit.
- 'Digitaal maakt flexibel'
- Sommige studenten hebben al een baan, dan is een assessment niet nodig?
- Hoe 'out of the box' moeten we denken?
- Wat is nodig om succesvol de opleiding te volgen? Bedenk je dat al vooraf?
- 'student Kim is volgens het boekje'
- Wat is precies de academische leraar? Wat is een academische opleiding? Wat is een 'academisch opgeleide'?
- Minor: de minor is een kort programma, misschien meer druk van de ketel door met certificaten te werken? 'Studenten zijn vaak jong, moeten in zes maanden leren om voor de klas te staan, te reflecteren en les te geven aan klassen waar ze zelf net 'boven staan'.
- Grenzen oprekken, leerlijnen meer loslaten?

Bevindingen, opmerkingen en suggesties vanuit de groepen (de meeste groepen hebben de opdracht niet, of niet volledig uitgewerkt)

1. **Blended Learning:** Op het hbo wordt veel met blended learning gewerkt, dit zou een uitkomst kunnen zijn voor de universitaire lerarenopleidingen (bijvoorbeeld avondonderwijs, daar is niet iedereen het mee eens).
2. **Flexibele universiteiten:** mensen die als zij-instromer aan de slag gaan kunnen dan vrijgesteld worden (bijv. minimaal 1 dag in de week onderwijs).
3. **Flexibiliteit in de lengte van de opleiding**
4. **Andersom denken:** kijken vanuit het leraarschap, niet vanuit de student.

*Vraag van de workshopbegeleider: 'Wat is er nodig voor het leraarschap?'*

Antwoord vanuit de groep: nu zeg je 'dit is een leraar, die moet dit en dit kunnen'. Misschien is het beter om meer te specificeren in eindtermen?

*Vraag van de workshopbegeleider: 'Hoe past dit in het curriculum?'*

Antwoord vanuit de groep: meer **keuzeruimte**: onderscheid tussen wat *moet* en de *flexibele schil*. Deze laatste mag groter (nu te beperkt). Dus terugbrengen wat 'moet', en dan minimaal 1/3 vrije invulling.

5. Veel gewicht toekennen aan een **assessment**. Per student kijken wat nog nodig is. Een maatwerktraject, afhankelijk van wat de student laat zien tijdens het assessment.
6. **Meer differentiatie in het bevoegdheidensysteem**. Creatiever omgaan met de bevoegdheid (als die er eenmaal is).
7. **Hoe 'vakgebiedsgericht' moet de Educatieve Master zijn?** Moet dit per se op het terrein van het vak, of mag dit ook (bijvoorbeeld) meer pedagogisch ingericht zijn?
8. **De minor als 'apart programma'**. De minor is niet het 'eerste stukje van de master', zo wordt dit nu wel vaak gezien. De minor zou meer een apart traject moeten zijn. Waarom moet student Kim aspirant worden en later haar bevoegdheid opschroeven? Andere keuzes in de minor durven maken (de minor wordt nu neergezet als 'de eerste 30 ec van de master'.)
9. **Vakinhoudelijke toets**: ongeacht je achtergrond kunnen instromen in de lerarenopleiding.
10. **Lerarentekort**. De arbeidsmarkt is interessanter dan de onderwijsmarkt. Nu is het lastig, want als je je wilt laten omscholen moet je of je baan opzeggen, of de helft van je baan opzeggen om onderwijs te volgen, een stage te lopen.  
Niet iedereen is het daarmee eens. Opmerking: 'je kunt niet vier dagen werken en een dag leraar zijn'.
11. **Omarm elkaars problemen**: denk er samen serieus over na, en werk samen in plaats van elkaar verwijten te maken over bijvoorbeeld vaktoetsen. Probleem: vakinhoud vs vaardigheden en potentie om les te geven. Probleem: bemoeienis van bovenaf met de vakinhoud, oplossing: meer denken in modules? Hopelijk geeft de curriculumvernieuwing hiervoor een opening.
12. Meer **samenwerken**, vaker met elkaar in gesprek om informatie tussen de verschillende universiteiten uit te wisselen.
13. Korte discussie over de **finaliteit**. *Workshopbegeleider: 'de 'finaliteit' moet een afstudeerscriptie zijn'*. Aanwezige namens NVO zegt dat dit niet zo is.

*De workshopbegeleider legt nog uit hoe de opleidingen nu zijn ingericht bij de UU (sheet met schema 'wat hebben wij ervan gemaakt').*